

מסורת הש"ס

עשרה יוחסין פרק רביעי קידושין

עב. תורה אור השלם

(א) [ע"י ברכות נט ע"ב],  
(ב) [ע"י מוס' ר"ה כג:  
ד"ה וז', (ג) גיטין ו',  
(ד) [ע"י מנחות נ"ח מה  
חלת מוכר שנגזלתו קר  
וז מוכרת של חלות  
של ככל פי' אחר אחרית  
הש"ס. וברכות מבר  
בבב. ערוך. (ס) [נכתיב:  
דבורים. דסו"ר יחא  
כלל, ונוסף כלפניו ע"פ  
הש"ס. וברכות מבר  
בסנהדרין קט ע"א ע"ש],  
(ז) [גי' הערוך ע"י דק  
ג מהלך. וי"א נכתיב,  
ולפניו ערוך שם מהלך,  
(ח) [לעיל ע"פ (ב) גיטין  
ז: דה מ, (ט) "לאמר רב"  
לפא כנתיב. (י) "היהוה"  
לפא כנתיב, וכן מוחקין  
המהלך. (כ) יבמות  
טו; (ל) [נכתיב: חייב.  
וכ"ה בכתוב ופערין,  
(מ) [נכתיב: חידק, וי"א  
ביבמות. (נ) לעיל ע"א:  
ע"ש, (ס) ע"י ב: מנחה  
י"א, (ע) [נכתיב: ובעי:  
דמונא. (פ) [נכתיב:  
דסו"ר ובעי: סנהדרין,  
(צ) [נכתיב: טוף: כה.  
ובעי: שס; (ק) [נכר  
נגיטין ו ע"א, ע"ש,  
(ר) [דף ע"א; (ש) [נכתיב:  
הראשונה. ולפניו כרש"ל.  
והש"ס גורס בסו"ר פס'  
ע"ש, (ט) [ע"י לעיל מט  
ע"ב, (א) [נכתיב: שבת  
קמה ע"ב, ונכתיב: שם  
ד"ה מניין,]

והאידינא הוא דליוה פרסאי. שלקחוהו ממקומו וזנאוהו למעלה  
מאקרא ולהכי לא בעי לתמת פרת עד היכן לפי שפרת נופל  
בחדקל ועוד ככל מושכת למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר  
לעיל: לך גיסא דפרת עד היכא. כשפתה כלפי מערב עד היכן  
מתפשט רחבה של ככל: מאי  
דעסק. שבתא לישאל: משום צירס.  
שמה צירס שיושבת בהן גיסא  
מיבעיא לך: מייחסי דפומצדיא.  
שהיא בין שמי הנהרות מצירס נסבי  
ש"מ מוחקין הס בה בחוקת יחוס:  
כמתוקם ליוחסין. בארבה ורחבה  
של ככל: כך מתוקם לגיטין.  
דקיימא לן (גיטין דף ג. ב.) המציא גט  
משאר ארצות לרין שיאמר בפני  
נכתב ופני נחתם לפי שאין בקיפין  
לשמה והמציא גט מארץ ישראל  
לככל אינו לרין לומר וכלל הרי  
היא כלל ישראל לגיטין: שאף הם  
היו חכמים ובקיפין לשמה: עד ארצה  
סניינא. אגס של קנים וערבה שקורין  
אשירא: סניינא דגשרא. שני  
אגמים היו למטה מהגשר זה למטה  
מזה: חביל ימא. שם מקום:  
סניינא דככל. מכלילא ותפארתה  
של ככל ליוחסין: שוניה וגו' וזו  
וליוזרא. מקומות הם: סניינא  
דחביל ימא. תפארת של חביל ימא:  
איסתא צעא מינייהו. כותיים לא  
נמערבו בהם אלא הקול ימא על ידי  
ששאל כותי אחד אשה אצל הם  
לא נתנו לו. ויש אומרים רב פפא צעא  
מינייהו אסתא ולא יהי ליה לך היה  
מוציא עליהם שמץ פסול וקשה בעיני  
לומר כן: כגולה. פומצדיא קרי  
גולה כראש השנה (דף כג. ב.): מאי  
דקרא. מקום על נהר פרת למעלה  
מכל המקומות הנזכרים למעלה:  
והאמר ר' יוחנן. לעילא מיחקותא  
דככל כפרת עד מעברתא דגדמא ותו  
לא: אמר אביי לרועה נפקא.  
כאלכסון ממעברתא דגדמא ומקפת  
את הפסולין עד מעלה מאיסי דקירא  
שהיא מן הפסולין ושט משוט צפי  
הלרועה על פרת: חלוון. נהר:  
וינחם כחלה ונחזור. צערת  
השצטים שהגלה סנחריב משתעי:  
וכו' לפסול כל מקום שגלו השצטים  
נטמעו עובדי כוכבים בצנותיהם  
ועובד כוכבים ועבד הבא על צת  
ישראל אפילו למ"ד (יבמות דף מה.)  
הולד ממזר לא היו פגום מיהא היו:

מוסף רש"י

ובולם לפסול. רובן  
ממזרים שנטמעו עשרת  
השצטים בעבודת כוכבים  
(ל"ב בנות עשרת השצטים  
עובדי כוכבים) ונתינו  
הרי הן כשרולל ונוג  
בהן איסור ממזרות,  
וזן לא מהרו ונשאו  
זה אחותו או נשאו  
הרי הן ממזרים יבמות  
(ל"א). שפעמים בולעין  
רפעים פולטין. ג'  
מדעות היו תמיד מורדות  
בה ומשלימות עמה  
(דניאל ז ה). וארר.  
והנה. אחרי. אחרת (ע"י)  
ג. ומסורבלין. מלובשין  
בבשר (מגילה י"א). שמיים  
כמו (שבת קל"ז) קטן  
המסורבל בבשר, ולשון  
מלגש הוא כמו (דניאל ג)  
ספיו בסרבליו (ע"י ב.)  
ואין להם מנוחה כדוב.  
דוב אין לו מנוחה אלא  
הולך ונא כל שעה (שם).

לך ניםא דפרת עד היכן. פי' כקונטרס להכי לא בעי לתמת  
פרת עד היכא לפי שפרת נופל בחדקל ועוד ככל מושכת  
למטה ממנו עד אפמיא תמאה כדאמר לעיל: איתתא בעא  
מינייהו ולא יהבו ליה. ולכן הוציא עליהם לעו וי"מ דקאי ארצ  
פפא ולא נהירא דח"ו שיעלה צדעמו  
של אותו דליק להוציא לעו עליהם שלא

מדין: בין הנהרות הרי היא כגולה  
ליוחסין. וזרין לומר דשני מקומות  
הן לאי משום חדקל ופרת לא הוה  
צעי גמרא ובי בין הנהרות מאי הוי  
דפשיטא לכולי עלמא דמייחסי דלעיל  
נמי לא בעי אלא מן האדנין אצל בין  
הנהרות פשיטא ליה דמיוחסין הן:  
היום

שוניא וגוביא תכילתא דחביל ימא רבינא אמר אף ציצורא תניא נמי הכי  
חנן בן פנחס אומר חביל ימא תכילתא דבבל שוניא וגוביא וציצורא תכילתא  
דחביל ימא אומר רב פפא והאידינא איערבי בהו כותאי ולא היא איתתא  
הוא דבעא מינייהו ולא יהבו ליה מאי חביל ימא אומר רב פפא זו פרת  
(דבורים) ההוא גברא דאמר להו אנא מן שוט מישוט עמד רבי יצחק נפחא  
על רגליו ואמר שוט מישוט בין הנהרות עומדת וכי בין הנהרות עומדת מאי  
הוי אומר אביי אמר ר' חמא בר עוקבא אומר רבי יוסי בר' חנינא בין הנהרות  
הרי היא כגולה ליוחסין והיכא קיימא אומר ר' יוחנן (מאיה דקרא ולעיל  
והא אומר רבי יוחנן) עד מעברתא דגו'מא אומר אביי (רצועה נפקא אומר רב  
איכא בר אבין אומר רב חננאל (אמר רב חלון) ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין  
א"ל אביי לא תציתו ליה יבמה היא דנפלה ליה התם א"ל אמו ידידי היא  
דרב חננאל היא אויל שילוחה לרב חננאל אומר להו הכי אומר רב חלון  
ניהוונד הרי היא כגולה ליוחסין ופליגא דר' אבא בר כהנא (דאמר ר' אבא  
בר כהנא מאי דכתיב וינחם בחלה ובחבור נהר גזון וערי מדי חלה זו  
חלון חבור זו (הדייב נהר גזון זו גיזוק ערי מדי זו חמדן וחברותיה ואמרי  
לה זו נהוונד וחברותיה מאי חברותיה אמר שמואל כך מושכי היינו מושכני  
ורומקי אומר רבי יוחנן וכולם לפסול קסלקא דעתא מושכי היינו מושכני  
והאמר ר' חייא בר אבין אמר שמואל מושכני הרי היא כגולה ליוחסין  
אלא מושכי לחוד ומושכני לחוד ותלת עלעין בפומה בין שיניה אמר  
רבי יוחנן זו חלון הדייב ונציבין שפעמים בולעתן ופעמים פולטתן וארו  
חיוא אחרי תנינא דמיה לדוב (תני רב יוסף אלו פרסיים שאוכלין ושותין  
כדוב ומסורבלין כדוב ומגדלין שער כדוב ואין להם מנוחה כדוב ר' אמי  
כי הוה חזי פרסא דרכיב אמר היינו דובא נידא א"ל רבי ללוי הראני פרסיים  
אמר ליה דומים לחיילות של בית דוד הראני חברין דומין למלאכי  
חבלה הראני ישמעאלים דומין לשעירים של בית הכסא הראני תלמידי  
חכמים שבבבל דומים למלאכי השרת כי הוה נחא נפשיה דרבי אמר  
הומניא איכא בבבל כולה (עמונאי היא (מסגריא איכא בבבל כולה  
דמזוירא היא בירקא איכא בבבל שני אחים יש' שמחליפים גשותיהם  
זה לזה בירתא דסטיא איכא בבבל היום סרו מאחרי המקום  
דאקפי פירא בכורי בשבתא ואזיל וצדו בהו בשבתא ושמתיהו ר' אחי  
ברבי יאשיה ואישתמוד אקרא דאגמא איכא בבבל אדא בר אהבה יש בה  
היום

ותלת עלעין כפומה. בזה (ה) השנייה צממא דניאל כתיב והיא ככל: כפומה בין שיניה. כפומה משמע מצפים בין שיניה משמע  
שזולטות מנחון: כולעין. מושלת עליהם: ומסורבליס כדוב. כעלי כשר. לשון עזי ושומן הוא ובעלמא (שבת דף ק"א) נמי אמרי' קטן  
מסורבל בבשר המלוש בבשר כשרבל: דוב אין לו מנוחה כשהוא קשור הולך ונא תמיד סביבותיו: דובא נידא. דוב נודד: הראני  
פרסיים. בעל משלות ודומיות היה לוי וקאמר לו רבי משול לי פרסיים למה הם דומים: כחילות של צית דוד. גבורים: חזרין.  
לומה הסמוכה לפרסיים ומשחיתים הם וטרפנים הם יותר מפרסיים: לשעירים. מלובשים שחורים ודומים לשדים: דומים למלאכי  
השרת. לבושים לבנים ועטופים כמלאכי השרת וכתיב (יחזקאל ט) והאיש לבוש הצדים. והכי נמי אמרין צממה מדליקין (שבת דף כה:)  
על רבי יהודה שהיה מתעטף ויושב בצדיים המצויין ודומה למלאך כו' ובגדרים (דף כ:) נמי אמרין מאן מלאכי השרת רבנן  
ואמאי קרי להו מלאכי השרת משום דמזוינין כמלאכי השרת כמלובשים נאים: כי קא נחא נפשיה. מרקה נבואה כפומיה:  
הומניא. עיר ששמה כך: מסגריא. עיר היא וכל הקך כולוהו מקומות ניהו: צירא דסטיא. על שם שסרו מאחרי המקום ופירש  
רבי היאך סרו: דאקפי פירא דכוורי ואזיל וצדו בשבתא ושמתיהו וכו'. ה"ף הביצר דגיס הרבה והלכו ונלו: דאקפי.  
ה"ף כדמתרגמינן ויף הכרול (מלכים ב ג) וקפא פחולא: פירא. בריכה עשויה לגדל דגים וכלע"י ציב"ר: ואישתמוד. נשתמדו:  
היום

1. וזל מלך אשר את  
ישראל אשורה וינחם  
בחלה ובחבור נהר גזון  
וערי מדי:  
מלכים ב יח יא  
2. וארו חיוה אחרי  
תנינא דמיה לרב ולשטר  
חד הקמת ותלת עלעין  
בפומה בין שניה וכן  
אמרין לה קומי אבלי  
בשר שניא: דניאל ז ה

גליון הש"ס

תוס' ד"ה בין וכו' וצ"ל  
דשני פסוקות הן. עין  
עיונין דף יט ע"א מדי  
אם בין הנהרות:

הנהרות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ומלת וכו'  
כמיה הראשונה שזמרה  
וכו' והיא ככל דקשי  
כפומה כ"ל ודל"א:

לעזי רש"י

אשר"א [אשרי"י] ד.  
שדה ערבות.  
כ"ב"ר [ויב"י] ד.  
ברכת דגים.